

Hermanis Paukšs

AFRODĪTE
(mīta interpretācija)

Darbojas:

AFRODĪTE
EROTS
HEKABE
KASANDRA
MENELĀJS
HELĒNA
PARĪDS
AGAMEMNONS
KLITAIMNĒSTRA
ARTEMĪDA
IFIGĒNIJA
ELEKTRA

1

Afrodīte (uznāk, spēlēdamās ar zelta ābolu). Erot!... Erot!... Kur tu blandies, palaidni?

Erots (uznāk). Es esmu šeit, mammīt!

Afrodīte. Cik reizes esmu tev lūgusi, nesaukt mani par mammīti!

Erots. Bet vai tad tu neesi mana mammīte?

Afrodīte. Pirmkārt es esmu varenā mīlas dieve Afrodīte un tikai pēc tam tava mammīte!

Erots. Bet es jau tevi par mammīti saucu tikai tad, kad citi nedzird. Lai mazliet pakaitinātu. Kad dusmojies, tu izskaties īpaši skaista.

Afrodīte. Beidz muldēt, palaidni! Redzi, kas man te ir!

Erots. Ābols.

Afrodīte. To man iedeva Trojas valdnieka Priama dēls Parīds kā skaistākajai no dievēm! Taču tagad esmu Parīdam nedaudz parādā, un tev man jāpalīdz.

Erots. Ko? Tu gribi teikt, ka tiki atzīta par skaistāko tikai tāpēc, ka uzpirki tiesnesi?

Afrodīte. Beidz muldēt! Palīdzēsi?

Erots. Protams, mammīt! Kas jādara?

Afrodīte. Redzi... es iestāstīju Parīdam, ka Spartas valdnieka Menelāja sieva Helēna ir skaistākā sieviete pasaulē un apsolīju, ka palīdzēšu viņam tikt pie tās, ja viņš man iedos šo ābolu.

Erots. Vienkāršāk taču būtu iesmērēt Parīdam kādu neprecētu meiteni.

Afrodīte. Tas nebūtu tik interesanti.

Erots. Tātad tu gribi, lai es tagad iešauju Parīdam sirdī vienu no savām neredzamajām mīlas bultām, bet otru – Helēnai?

Afrodīte. Jā! (Prom.)

Erots. Kā teiksi, mammīt! (Prom.)

2

Hekabe (uznāk). Meitiņ! Priecīga ziņa! Tavs brālītis Parīds ir atradies!

Kassandra. Es zinu.

Hekabe. Bet kāpēc tu nepriecājies?

Kassandra. Par ko? Par Trojas bojāeju?

Hekabe. Ko tu tur tagad runā?

Kassandra. Kāpēc tad jūs pēc Parīda piedzimšanas pametāt viņu kalnos drošai bojāejai?

Hekabe. Nu jā... bija man toreiz tāds briesmīgs sapnis. Bet vai tad tas, ka Parīds tomēr izdzīvoja un pēc tik daudziem gadiem atgriezās pie mums, nav zīme, ka dievi ir viņam labvēlīgi? Un, ja tie ir labvēlīgi Parīdam, tad skaidrs, ka būs labvēlīgi arī Trojai, ja Parīds dzīvos šeit.

Kassandra. Tu nepareizi tulko zīmes. Parīdam ir jāpaliek kā ganam pie savām aitām, ja negribi, lai Troja aiziet bojā.

Hekabe. Nu, protams! Tu jau mums esi tā gudrā, kas vienīgā zīmes pareizi tulkot prot!

Kassandra. Jā, man ir šādas spējas.

Hekabe. Liecies taču mierā ar saviem stulbajiem pareģojumiem! Iedomājusies nezin ko... Apolons viņā esot iemīlējies... Jāsmejas!

Kassandra. Nesmejies, jo par to, ka netici man, būs jāraud.

Hekabe. Nemaz nedomāju tavos murgos klausīties! (Prom.)

KASSANDRA PROM.

3

UZNĀK MENELĀJS UN PARĪDS.

Menelājs. Un tagad, Parīd, es tevi iepazīstināšu ar savu sievu. Helēna!

Helēna (uznāk). Jā, Menelāj?

UZNĀK EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET PARĪDU UN IZŠAUJ NEREDZAMU BULTU.

Parīds. Oi!

Menelājs. Kas notika?
 Parīds. Nekas, nekas... Mazliet sirdī iedūra...
 Menelājs. Vai pasaukt ārstu?
 Parīds. Nē, nē – viss ir kārtībā!

EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET HELĒNU UN IZŠAUJ
 NEREDZAMU BULTU, PROM.

Helēna. Ai!
 Menelājs. Kas tev? Helēna...
 Helēna. Nekas, nekas...
 Menelājs. Patiešām nekas?
 Helēna. Patiešām...
 Menelājs. Nu... labi – tad iepazīsties Helēna: šis ir Parīds, Trojas valdnieka
 Priama dēls – atbraucis pie mums paciemoties.
 Helēna. Ļoti patīkami, Parīd.
 Parīds. Prieks iepazīties, Helēna.
 Menelājs. Kā jau zini, man tagad uz dažām dienām jāaizbrauc līdz Krētai,
 tāpēc pagaidām atstāju Parīdu tavā gādībā. Ceru, ka pratīsi viesi
 pienācīgi izklaidēt.
 Helēna. Es centīšos, Menelāj.
 Menelājs. Nu tad visu labu!
 Helēna. Visu labu, Menelāj...

MENELĀJS PROM.

4

Parīds. Helēna... Es tevi mīlu...
 Helēna. Es arī tevi mīlu... Parīd...
 Parīds. Brauc man līdz uz Troju!
 Helēna. Bet, Parīd... kā es varu braukt tev līdz uz Troju?
 Parīds. Ar kuģi!
 Helēna. To es saprotu. Bet es taču esmu Menelāja sieva. Mans pienākums ir
 palikt pie viņa.
 Parīds. Ak, Helēna!... Kas gan ir pienākums? Žogam, ko prāts uzceļ, jūtas
 viegli kāpj pāri!
 Helēna. Nu labi, Parīd... Ja tu tā saki... tad braucam!

ABI PROM.

5

UZNĀK AGAMEMNONS.

Menelājs (uznāk). Agamemnon! Parīds nozaga Helēnu!

Agamemnons. Kāds Parīds, kādu Helēnu?

Menelājs. Trojas valdnieka Priama dēls Parīds manu sievu Helēnu!

Agamemnons. Ak tā? Bet kur tad tu pats biji, ka ļāvi viņam nozagt savu sievu?

Menelājs. Krētā.

Agamemnons. Krētā?

Menelājs. Jā, man tur bija svarīgas darīšanas. Es uzņēmu Parīdu kā viesi.

Domāju, ka viņš prātis cienīt viesmīlības likumus, bet izrādījās, ka nekā: nozaga ne tikai sievu, bet vēl arī kaudzi citu vērtīgu mantu!

Agamemnons. Jā, tas ir labs iemesls karam. Par Trojas bagātībām daudzi runā. Nebūtu nemaz tik slikti pie tām tikt. Bet ar mūsu spēkiem nepietiks, lai ieņemtu Trojas mūrus. Nāksies meklēt palīgus.

Menelājs. Es varētu aizbraukt uz Pilu pie Nestora. Domāju, ka vecais karotājs neatteiksies ar saviem vīriem mums pievienoties.

Agamemnons. Laba doma. Vēl aizbrauc uz Argosu pie Diomēda. Tad uz Eiboju pie Palamēda.

Menelājs. Ceru, ka Krētas valdnieks Īdomenejs arī neatteiks.

Agamemnons. Vēl mums noderētu Filoktēts.

Menelājs. Jāparunā arī ar Salamīnas valdnieku Ajantu. Jā, un arī ar otru Ajantu – to, no Lokrīdas.

Agamemnons. Un neaizmirsti par Odiseju!

Menelājs. Jā, protams. Un galvenais – mums noteikti ir vajadzīgs Ahilejs! Bet kurš uzņemsies karagājiena vadību?

Agamemnons. Es, protams!

Menelājs. Paldies, brāli! (Prom.)

6

UZNĀK AFRODĪTE.

Erots (uznāk). Šķiet, ka tu esi savārijusi pamatīgas ziepes, dižā mīlas dieve Afrodīte.

Afrodīte. Liecies mierā, Erot! Ko gribu, to vāru!

Erots. Ja viss grieķu bars tagad metīsies virsū Trojai, tad tavam Parīdam klāsies plāni.

Afrodīte. Gan jau kaut ko izdomāšu.

Erots. Ko?

Afrodīte. Iesākumā pabojāsim Agamemnona ģimenes attiecības. Iešauj viņiem abiem pa bultiņai, kas nogalina mīlestību.

Erots. Agamemnonam un viņa sievai Klitaimnēstrai?

Afrodīte. Jā.

Erots. Kā teiksi, mammīt! (Uzvelk neredzamu loku pret Agamemnonu un izšauj neredzamu bultu.)

Agamemnons. Au!

7

UZNĀK KLITAIMNĒSTRA.

EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET KLITAIMNĒSTRU UN IZŠAUJ NEREDZAMU BULTU.

Klitaimnētra. Au!

Agamemnons. Kas ir?

Klitaimnētra. Nekas. Ko Menelājs gribēja?

Agamemnons. Trojas valdnieka dēls ir nozadzis viņa sievu!

Klitaimnētra. Un tad?

Agamemnons. Nāksies aizbraukt līdz Trojai.

Klitaimnētra. Un kāpēc tev tur jālien? Menelāja sieva – lai brauc viņš pats!

Agamemnons. Ko tad viņš viens tur izdarīs? Nē, te visiem grieķiem ir jāapvienojas. Un kurš tos var apvienot? Tikai es – varenais Mikēnu valdnieks Agamemnons!

Klitaimnētra. Nelielies!

Agamemnons. Apklusti, Klitaimnētra!

Klitaimnētra. Vai tu aptver, cik stipri ir Trojas mūri! Tos taču cēla pats Poseidons kopā ar Apolonu! Vai vari iedomāties, cik gadus prasīs Trojas iekarošana!

Agamemnons. Kaut desmit gadus! Varēšu šai laikā vismaz atpūsties no tevis. (Prom.)

Klitaimnētra. Ko?!... To tu man pieminēsi, Agamemnon!

8

Afrodīte. Kas noticis, Klitaimētra?

Klitaimnētra. O!... Dižā Afrodīte!...

Afrodīte. Kāpēc dusmojies?

Klitaimnētra. Es viņu ienīstu!

Afrodīte. Protams, Agamemnons nav tavas mīlas cienīgs. Tomēr sievietei vajag kādu, ko mīlēt. Ko tu domā par Agamemnona brālēnu Aigistu?

Klitaimnētra. Nē! Visi vīrieši ir vienādi!

EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET KLITAIMNĒSTRU UN IZŠAUJ NEREDZAMU BULTU.

Klitaimnēstra. Ai!
 Afrodīte. Kas notika?
 Klitaimnēstra. Kaut kas... sirdī iedūrās...
 Afrodīte. Vai pārgāja?
 Klitaimnēstra. Jā... laikam gan...
 Afrodīte. Mēs runājām par Aigistu.
 Klitaimnēstra. Jā... Aigists, šķiet, tomēr nav tāds, kā citi vīrieši... Viņš laikam varētu mani saprast...
 Afrodīte. Tad ej un aprunājies ar Aigistu!
 Klitaimnēstra. Paldies tev, dižā Afrodīte!
 Erots. Vai pavēlēsi mīlas bultu iešaut arī Aigistam?
 Afrodīte. Nav pūļu vērts: viņš tāpat neatteiksies no Mikēnu valdnieces mīlestības.
 Erots. Kā teiksi, mammīt.

ABI PROM.

9

UZNĀK PARĪDS.

Hekabe (uznāk). Kas tā par sievieti, Parīd, ko tu te esi atvedis?
 Parīds. Helēna.
 Hekabe. Helēna? Kāda Helēna?
 Parīds. Spartas valdnieka Menelāja sieva.
 Hekabe. Ak tā? Un kur tad Menelājs pats?
 Parīds. Droši vien Spartā.
 Hekabe. Pagaidi, pagaidi! Kāpēc Menelājs ir Spartā, bet Helēna šeit – Trojā?
 Parīds. Tāpēc, ka viņa atbrauca man līdzi.
 Hekabe. Paciemoties? Viena pati? Bez vīra?
 Parīds. Nē, ne paciemoties – uz visiem laikiem.
 Hekabe. Kā to saprast: uz visiem laikiem?
 Parīds. Nu tā... Viņa vairs nemīl Menelāju, viņa mīl mani, tāpēc arī atbrauca man līdzi uz Troju.
 Hekabe. Tu traks esi?
 Parīds. Kāpēc traks? Es arī viņu mīlu.
 Hekabe. Un kas tad ir, ka tu viņu mīli? Tu taču vairs neesi gans! Tu tagad oficiāli esi pieņemts Trojā kā tās valdnieka Priama dēls! Tu vairs neesi privātpersona! Citas valsts valdnieka sievas nozagšana nav tava personiskā darīšana, bet gan politisks akts!
 Parīds. Liecies mierā. Vai tad nu pasaulē sieviešu trūkst? Gan jau Menelājs sev atradīs citu.
 Hekabe. Un tu nevarēji sev atrast citu?

Parīds. Nu... tā gadījās...

Hekabe. Ja gadījās, tad sēdini tagad labi ātri Helēnu kuģī un līdz ar atvainošanās vārdiem ved viņu atpakaļ uz Spartu!

Parīds. Tas nav iespējams, māt. Pirmkārt, mēs tā mīlam viens otru, ka tikai nāve var mūs šķirt. Otrkārt, ja Helēna pēc šī starpgadījuma atgriezīsies Spartā, tad nevar zināt, ko Menelājs ar viņu izdarīs...

Hekabe. Nu... iekaustīs mazliet. Kas tur liels? Gan jau pēc tam piedos un atkal mīlēs!

Parīds. Un, treškārt, kā tas izskatīsies, ja es tagad vedīšu Helēnu atpakaļ uz Spartu? Pati teici, ka es vairs neesmu privātpersona! Visi padomās, ka varenā Troja baidās no grieķu salašņām! Jā, atzīstu, ka esmu vainīgs un Helēnas nolaupīšana bija diplomātiska kļūda, taču es valdošajā elitē esmu uzņemts tikai nesen, tāpēc karjeras sākumā šādas kļūdas man kā jaunam politiķim ir piedodamas. (Prom.)

Hekabe. Nu labi... Parunāšu ar vecākiem politiķiem... (Prom.)

10

UZNĀK AFRODĪTE.

Erots (uznāk). Nu ko, mammīt: simttūkstoš grieķu karavīru ar vairāk nekā tūkstoš kuģiem ir sapulcējušies Aulīdā – tavs Parīds drīz dabūs pa mīci un paliks bez Helēnas.

Afrodīte. Jā, vajadzētu grieķus apturēt.

Erots. Kā?

Afrodīte. Vai tu vari Agamemnonu ievilināt Artemīdas svētajā birzī? Lai viņš tur kopā ar tevi pamedī briežus. Nenojauzdams, kur patiesībā atrodas.

Erots. Tu gribi, lai viņš iemīlas kādā briežu mātē?

Afrodīte. Nē. Vai tad tu ar parastajām bultām šaut neproti?

Erots. Protu. Bet Artemīda man noraus galvu, ja nogalināšu kādu no viņas briežiem!

Afrodīte. Tu šauj tiem garām. Man vajag, lai Agamemnons trāpa.

Erots. Es neprotu šaut garām.

Afrodīte. Tad šauj pa tauriņiem virs briežu galvām!

Erots. Man gan labāk patīk ar mīlas bultām šaut, bet tev par prieku varu pašaudīties arī ar parastajām.

ABI PROM.

11

UZNĀK ARTEMĪDA.

Afrodīte (uznāk). Artemīda!
 Artemīda. Kas ir?!
 Afrodīte. Tu ko: neredzi, kas tev apkārt notiek?
 Artemīda. Kas tad?
 Afrodīte. Jūti ceptas briežu gaļas smaržu?
 Artemīda. Jā, jūtu...
 Afrodīte. Tā ir tava mīlotā briežu māte, pareizāk sakot: tās cepetis!
 Artemīda. Ko? Kurš uzdrošinās ēst manas mīlotās briežu mātes cepeti?!
 Afrodīte. Grieķi!
 Artemīda. Atkal tie grieķi! Vienmēr ar viņiem kaut kādas problēmas rodas!
 Un kurš to nogalināja?
 Afrodīte. Agamemnons!
 Artemīda. Nu pagaidi tu man, Agamemnon! Es tev parādīšu, kā manā
 svētbirzī medīt! Kā manas briežu mātes ēst! (Prom.)
 Afrodīte. Noteikti parādi! (Prom.)

12

Agamemnons (uznāk). Lai esi sveikta, ak, dižā dieve Artemīda!
 Artemīda (uznāk). Ā... Agamemnons atvilcies...
 Agamemnons. Jā. Gribēju vaicāt: kāpēc tu nelaid mūs ārā no Aulīdas ostas?
 Artemīda. Tāpēc, ka tev ir iepaticies manā svētbirzī briežus šaut. Tad nu
 palieciet šeit ar saviem kuģiem uz mūžīgiem laikiem, un veiksmīgas
 medības!
 Agamemnons. Tad tā bija tava briežu māte, ko es nošāvu?
 Artemīda. Mana gan, Agamemnon! Mana!
 Agamemnons. O, piedod man, dižā Artemīda! Tici, ka tas nebija tīšām! Es pat
 iedomāties nespēju, ka tā varētu būt tavējā!
 Artemīda. Protams! Tu medī manā svētbirzī un pat iedomāties nespēj, ka
 brieži, kas tur ganās, ir mani!
 Agamemnons. O, piedod man vēlreiz, ak, dižā Artemīda! Es tiešām nezināju,
 ka tā ir tava svētbirzs! Būtu kādus uzrakstus izlikusi... sudraba
 zvaniņus saviem briežiem kaklā uzkārusi...
 Artemīda. Jā, jā – iešu es kaut kādu stulbeņu dēļ visur uzrakstus likt un
 sudraba zvaniņus karināt! Ja gribi ar savu karaspēku tālāk tikt, tad
 upurē man kaut ko!
 Agamemnons. Protams, protams – kāda runa! Upurēšu tev...
 Artemīda. Savu meitu Ifigēniju!
 Agamemnons. Ifigēniju?
 Artemīda. Jā. Parunā ar vīriem, vai viņi grib doties tālāk uz Troju vai arī sapūt
 šeit, Aulīdas ostā. Par kļūdām ir jāmaksā. Neesi dzirdējis tādu teicienu,
 Agamemnon?
 Agamemnons. Esmu.

Artemīda. Tad ej un maksā! (Prom.)

AGAMEMNONS PROM.

13

UZNĀK ELEKTRA.

Ifigēnija (uznāk). Skaties un apskaud, māsiņ!

Elektra. Par ko, Ifigēnija?

Ifigēnija. Es esmu dižā grieķu varoņa Ahileja līgava!

Elektra. Un... jau sen?

Ifigēnija. Nupat uzzināju. Ir atbraucis Odisejs. Es noklausījos, ko viņi ar māti runā.

Elektra. Un ko tad viņi runāja?

Ifigēnija. Tēvs ir nolēmis mani izprecināt Ahilejam, tāpēc atsūtījis Odiseju, lai tas mani aizved uz Aulīdu – tur šobrīd pa ceļam uz Troju ir sapulcējies grieķu karaspēks.

Elektra. Apsveicu, māsiņ!

Ifigēnija. Un nemaz neapskaud?

Elektra. Kāpēc lai es apskaustu pašas māsu par tās laimi?

Ifigēnija. Paldies, Elektra! Es tad nu skrienu posties!

Elektra. Kas notika?

Ifigēnija. Tur kāds nāk...

Elektra. Kas?

Ifigēnija. Es baidos noticēt savām acīm...

Elektra. Afrodīte...

Ifigēnija. Vai tu domā, ka viņa nāk pie mums?

Elektra. Nāk tieši šurp. Droši vien viņa bija tā, kas lika Ahilejam tevī iemīlēties.

14

UZNĀK AFRODĪTE.

Elektra un Ifigēnija. Lai esi sveikta, ak, dižā mīlas dieve Afrodīte!

Afrodīte. Es nenāku ar labām ziņām, Ifigēnija. Ne jau pie Ahileja tevi vedīs Odisejs. Viņš ir ieradies, lai aizmānītu tevi uz Aulīdu, kur tu tiksi upurēta Artemīdai.

Ifigēnija. Kāpēc?

Afrodīte. Tāpēc, ka tavs tēvs Agamemnons nomedīja briedi Artemīdas svētbirzī! Kamēr tevi neupurēs, grieķu kuģi nespēs nokļūt līdz Trojai. Bēdz! Es parūpēšos, lai neviens to nepamana. (Prom.)

15

Elektra. Ko tu domā darīt?

Ifigēnija. Nezinu. Afrodīte lika bēgt. Pati dzirdēji.

Elektra. Ja tu aizbēgsi, grieķi netiks līdz Trojai.

Ifigēnija. Bet man vēl negribas mirt.

Elektra. Katram reiz jāmirst. Daži nomirst sirmā vecumā, citi – pavisam jauni.

Tā būtu skaista nāve – uz dižās Artemīdas altāra, upurējoties sava tēva
un grieķu karaspāka labā!

Ifigēnija. Bet man ir bail.

Elektra. Es saprotu, māsiņ. Un man ir žēl, ka nevaru būt tavā vietā.

Ifigēnija. Ja būtu manā vietā – tu nešaubītos?

Elektra. Ne mirkli.

Ifigēnija. Tev taisnība, Elektra! Tas ir mans pienākums! Ja vīri dodas karā,
neбайдādamies no nāves, tad kāpēc lai es no tās baidītos?

Elektra. Tikai izturies kā laimīga līgava. Māte nedrīkst nojaust patiesību. Ja
uzzinās, viņa nelaidīs tevi uz Aulīdu.

Ifigēnija. Par to nebaudies. Prieks upurēties Grieķijas labā nav mazāks par
prieku būt Ahileja līgavai.

ABAS PROM.

16

UZNĀK AFRODĪTE.

Erots (uznāk). Izskatās, ka joks neizdevās. Artemīda saņems prasīto upuri, un
grieķu flote mierīgi brauks tālāk uz Troju. No Ifigēnijas cepeša tev
nekāda labuma nebūs.

Afrodīte. Taisnība. Cik tie patrioti tomēr ir stulbi! Žēl meitenes... (Prom.)

Erots. Žēl gan, mammīt.

17

Ifigēnija (uznāk). Lai esi sveikta, ak, dižā dieve Artemīda!

Artemīda (uznāk). Ko tu te meklē?

Ifigēnija. Atnācu izpirkt sava tēva Agamemnona noziegumu. Esmu Ifigēnija.

Artemīda. Ā, Ifigēnija... Nu ja, nu ja... Ļoti labi. Lai tagad Agamemmons
paosta savas meitas cepeša smaržu...

EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET ARTEMĪDU UN IZŠAUJ
NEREDZAMU BULTU UN PROM.

Artemīda. Ai!

Ifigēnija. Kas tev notika, dižā Artemīda?

Artemīda. Laikam blusa iekoda...

Ifigēnija. Vai varu tev kā palīdzēt, dižā Artemīda?

Artemīda. Skatos, ka tu esi jauka meitene, Ifigēnija... Sirsnīga... izpalīdzīga...

Ifigēnija. Tā man būs liela laime: tikt izceptai par godu tev, ak, dižā Artemīda!

Artemīda. Hm... Bet varbūt tomēr necept?... Varbūt cepšanas vietā iecelt tevi par savu priesterieni, ko?

Ifigēnija. Dari ar mani, ko vēlies, dižā Artemīda! Esmu tikai tava padevīga kalpone.

Artemīda. Zevs ar to Agamemnonu un visiem grieķiem... Nudien... no tevis varētu iznākt laba priesteriene manā templī Taurīdā...

Ifigēnija. Es nejūtos šī goda cienīga, dižā Artemīda...

Artemīda. Tu taču nedomā pretoties manai gribai?

Ifigēnija. Nē, dižā Artemīda – nekādā gadījumā!

Artemīda. Tad izlemts: cepta netiksi, būsi priesteriene!

Ifigēnija. Ak! Paldies tev par šo nepelnīto godu, dižā Artemīda!

Artemīda. Būs jau labi. Nāc – parādīšu jauno darbavietu!

ABAS PROM.

18

UZNĀK AGAMEMNONS.

Menelājs (uznāk). Piedod, brāli, ka manas neuzticīgās sievas dēļ tev nākas savu meitu upurēt.

Agamemnons. Pats esmu vainīgs. Kā es varēju nepamanīt, ka atrodos Artemīdas svētbirzī? Un kas tas bija par jaunekli, kas mani uzaicināja kopā pamedīt?

Menelājs. Tu viņu nepazini?

Agamemnons. Nē. Pirmoreiz redzēju. Bet likās tik patīkams, ka es bez domāšanas devos viņam līdzī.

Menelājs. Jā... ar nepazīstamiem jaunekļiem ielaisties ir bīstami...

Agamemnons. Kaut nu Artemīda pieņemtu šo briesmīgo upuri...

Menelājs. Jūti? Vējš ceļas...

Agamemnons. Jā... Un tas ir ceļavējš!... Uz kuģiem, Menelāj!

Menelājs. Uz Troju, Agamemnon!

ABI PROM.

19

UZNĀK PARĪDS.

Hekabe (uznāk). Mans dēls, tavš brālis Hektors ir kritis...

Parīds. Es zinu.

Hekabe. Cik ilgi vēl spēsim noturēties pret grieķiem?

Parīds. Šos mūrus nav iespējams ieņemt.

Hekabe. Kasandra apgalvo, ka tas notiks...

Parīds. Un tu viņai tici?

Hekabe. Neticu. Bet vienalga. Cits pēc cita mani bērni iet bojā. Un ne tikai manējie. Atdod Helēnu Menelājam! Lai grieķi brauc prom! Vai tiešām vēl nepietiek upuru uz tavas vājprātīgās mīlestības altāra?

Parīds. Es tur neko nevaru darīt. Es mīlu Helēnu. Un nespēju atdot. Bet trojiešiem tas jau ir goda jautājums. Grieķi atkal nāk šurp. Man laiks doties kārtējā kaujā. (Prom.)

Hekabe. Protams... (Prom.)

20

UZNĀK KASANDRA.

UZNĀK HELĒNA.

Kasandra. Ko teiksi, Helēna?

Helēna. Parīds ir kritis. Tik daudz varoņu gājuši bojā, ka ne saskaitīt. Tavi pareģojumi piepildās. Bet kāpēc neviens tev netic?

Kasandra. Tas ir Apolona lāsts. Viņš man piešķīra pareģes spējas, jo iemīlējās manī, taču neviens maniem pareģojumiem netic, jo Apolons nesaņēma manu pretmīlu.

Helēna. Ko? Tu neatsaucies Apolona mīlestībai? Kā tas iespējams?

Kasandra. Pie visa vainīgs tas maita Erots: viņš iešāva Apolonam sirdī mīlas bultu, bet man – bultu, kas nogalina mīlestību. Es nespēju Apolonam atsaukties.

Helēna. Jā, dievi spēlējas ar mums, kā vien tiem ienāk prātā...

Kasandra. Un Erots ir bīstamākais no visiem.

Helēna. Kas būs tālāk?

Kasandra. Tu atgriezīsies pie Menelāja un būsi laimīga.

Helēna. Bet es vairs nemīlu viņu.

Kasandra. Iemīlēsi.

Helēna. Pēc visa, kas noticis, viņš nogalinās mani, kad būs dabūjis atpakaļ. Es nespēju viņu mīlēt. Es no viņa baidos.

Kasandra. Gan pati redzēsi.

Helēna. Es tev neticu.

Kasandra. Es zinu.

HELĒNA PROM.

21

Hekabe (uznāk). Meitiņ! Priecājies! Mēs esam uzvarējuši!

Kassandra. Tas nav iespējams.

Hekabe. Taču neiespējamais ir noticis! Tavs pareģojums nav piepildījies! Grieķi ir prom! Sapratuši, ka Trojas mūri nav ieņemami, viņi sasēdās savos kuģos un aizbrauca! Tik vien no viņiem palicis kā milzīgs koka zirgs! Vīri jau velk to šurp!

Kassandra. Tas zirgs ir pilns ar grieķu karavīriem! Naktī viņi iznāks no tā un apkaus mūs visus!

Hekabe. Kassandra! Kas tās vēl par muļķībām? Kā koka zirgs var būt pilns ar karavīriem?

Kassandra. Labi. Esmu samierinājusies ar to, ka man netic.

Hekabe. Bet kā lai notic tādām muļķībām?

Kassandra. Tad ej. Nosvini kopā ar visiem varenās Trojas bojāeju!

Hekabe. Nu galīgi traka... (Prom.)

22

Agamemnons (uznāk). Ai!... Kas te ir?

Kassandra. Te esmu tikai es. Kassandra. Pareģe, kurai neviens netic.

Agamemnons. Tad jau kādreiz būsi samelojusies, ja netic?

Kassandra. Nē. Vienmēr esmu tikai taisnību teikusi.

Agamemnons. Nu jā... Cilvēki, kas vienmēr tikai taisnību saka, pārējiem šķiet aizdomīgi... Ē... bet tu man patīc!

Kassandra. Liecies mierā, Agamemnon!

Agamemnons. Ej, ej! Vai tad tā drīkst ar dižo Agamemnonu – visa grieķu karaspēka vadoni un Trojas iekarotāju – runāt? Beidz lauzties, Kassandra – brauksi man līdzī uz Mikēnām!

Kassandra. Tad es labāk mirstu!

UZNĀK EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET KASANDRU UN IZŠAUJ NEREDZAMU BULTU.

Kassandra. Ai!...

Agamemnons. Kassandra!... Kas tev notika?... Kassandra!... Tikai nesaki, ka tu jau mirsti!

Kassandra. Nē... laikam nemirstu vis... Labi. Uzvarētājam uzvarētāja tiesības. Patīkamāk tomēr ir gulēt ar uzvarētāju, nekā velti muti dzisināt pie lūzeriem.

ABI PROM.

23

Menelājs. Helēna...

Helēna. Menelāj...

Menelājs. Helēna... kā tu varēji?

EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET MENELĀJU UN IZŠAUJ NEREDZAMU BULTU.

Menelājs. Ai!...

Helēna. Kas tev notika, Menelāj...

Menelājs. Kaut kas... it kā trāpīja...

Helēna. Kur?

Menelājs. Šķiet, sirdī...

EROTS UZVELK NEREDZAMU LOKU PRET HELĒNU, IZŠAUJ NEREDZAMU BULTU UN PROM.

Helēna. Ai!

Menelājs. Helēna!

Helēna. Man arī... laikiem trāpīja... turpat... Piedod, Menelāj... ka man tā gadījās... ar Parīdu... Bet mīlu es tikai tevi...

Menelājs. Es arī... tevi vēl arvien mīlu... Helēna... Un... šķiet, stiprāk nekā iepriekš... Es tev piedodu... es nemaz nespētu tev nepiedot... Nāc... brauksim tagad atpakaļ uz mājām...

Helēna. Brauksim, Menelāj... un būsīm laimīgi...

ABI PROM.

24

UZNĀK KLITAIMNĒSTRA.

Elektra (uznāk). Kalnu virsotnēs uguns kuri deg! Un tas nozīmē, ka Agamemnonš atgriežas! Tev un tavam draudziņam būs beigas!

Klitaimnēstra. To mēs vēl redzēsim, kuram būs beigas...

Elektra. Nedomā, ka es klusēšu! Es izstāstīšu tēvam, kā tu te izklaidējies ar Aigistu, kamēr viņš lēja asinis pie Trojas!

Klitaimnēstra. Savējās jau nelēja! Un arī tavu māsu Ifigēniju par upuri Artemīdai atdeva! Bet nekas – drīz pienāks arī viņa kārta! (Prom.)

Elektra. Tava kārta pienāks, nevis viņa!

25

Elektra. Kas tu esi?

Kassandra. Kassandra. Priama meita. Tavs tēvs mani šurp atveda no Trojas.

Elektra. Vai tu mīli manu tēvu?

Kassandra. Diemžēl mīlu...

Elektra. Kāpēc diemžēl? Mana māte nav cienīga būt par Agamemnona sievu.

Tagad būsi tu.

Kassandra. Nē.

Elektra. Kāpēc ne? Tu negribi? Vai tad būt par Mikēnu valdnieka sievu nav pietiekami liels gods Trojas valdnieka meitai?

Kassandra. Ne jau par godu ir runa.

Elektra. Bet par ko?

Kassandra. Par likteni.

26

Klitaimnēstra (uznāk). Tā – darīts...

Elektra. Kas darīts?

Klitaimnēstra. Viņš ir beigts!

Elektra. Kas?

Klitaimnēstra. Agamemmons, protams! Nokāvu kā cūku, kamēr mazgājās.

Elektra. Tu gribi teikt, ka nogalināji manu tēvu?

Klitaimnēstra. Jā! Tagad mēs ar Aigistu valdīsim Mikēnās un būsim laimīgi!
(Prom.)

27

Elektra. Vai tā ir taisnība?

Kassandra. Jā. Bet arī Klitaimnēstra tiks nogalināta. Viņu nokaus pašas dēls, tavs brālis Orests. (Prom.)

Elektra. Es tev neticu. Bet darīšu visu, lai tas notiktu. (Prom.)

28

UZNĀK AFRODĪTE, SPĒLĒDAMĀSA AR ZELTA ĀBOLU.

Erots (uznāk). Kā jūties, mammīt? Piedod! Visu varenā mīlas dieve Afrodīte!

Afrodīte. Kāpēc tik dumjš jautājums?

Erots. Tāpēc, ka Helēna ir atgriezusies pie Menelāja, bet Parīds – kritis, un viņa Troja – sagrauta.

Afrodīte. Nu un tad? Parīds mani atzina par skaistāko tikai tāpēc, ka es viņu
uzpirku, piesolīdama Helēnu. Bet pērkamam tiesnesim pienākas sods.
To viņš arī dabūja. Es savu solījumu izpildīju, kas ar Parīdu notika pēc
tam – man pie kājas!

Erots. Jā... tev ir skaistas kājas, mammīt...

Afrodīte. Vai tu beigsi mani reiz saukt par mammīti?!

Erots. Labi, mammīt...

BEIGAS

2015